СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XL. Ч. 186. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 11 серпня 1932. — VOL. XL. No. 186. Jersey City, N. J., Thursday, August 11, 1932. THREE CENTS.

ЗА БУДОВУ НОВИХ ДОРІГ ДЛЯ ДОПОМОГИ

ЗВІЛЬНЯЮТЬ ФОНДИ.

ВАШИНГТОН. — Щоби дати роботу як найбільшому числу робітників у теперішній кризі, Бюро Публичних Доріг постановило вжити надзвичайні дорогові фонди, зібрані на основі закона про допомогу, на будову доріг.

Зарядження уряду отворить роботу на сотках доріг, яка була здержана через брак гроша в скарбницях стейтів. Постанови закона є дуже суворі: передовсім контрактори обовязані доказати, що вони будуть уживати ,як найбільше ручної, а не машинової, роботи. Декотрі стейти, як приміром Пенсилвенія, навіть протестували проти цеї постанови.

ЗАЛІЗНИЦІ ЗНОВ ХОЧУТЬ ЗНИЖАТИ ЗАПЛАТУ.

НЮ ЙОРК. — Тут зїхалися директори східніх залізниць, щоби нарадитися над фінансовим станом залізниць. Кажуть, що залізниці мусять старатися обнижити видатки, бо інакше вони не потрафлять навіть заплатити процентів позичок, пороблених на їх будову. Як звичайно, вони шукають грошей на робітниках і думають уже знов обнижати робітничу заплату.

Цю заплату вони щойно знижили після умови з 1 лютого цього року. Умова обовязує до 1 лютого 1933 року, а від того часу вони хотіли би добитися від робітничих юній нової знижки.

З ВИБОРЧОЇ КАМПАНІЇ.

ВАШИНГТОН. — Демократи кажуть, що настрій в Айові, родиннім стейті президента Гувера, настроєний проти кандидатури президента. Сенатор Герберт з Род Айленд каже, що прочитавши промову Гувера про прийняття кандидатури, він може певно сказати, що вона промовить до серця Американців зі східніх стейтів.

Демократичний кандидат має немалі трудноці з нюйорським мейором Вокером. Проти мейора піднесено зловживання в уряді. Рузвелт, як губернатор стейту, мусить рішити, чи Вокер має бути усунений з уряду мейора. Вокер має поважні впливи в демократичній партії і якби губернатор його усунув, він пошкодив би кандидатурі Рузвелта. Щоби замаркувати впливи Вокера в партії, демократична організація в Олбані влаштовує йому з приводу приїзду до Олбані на переслухання вивітальну демонстрацію.

З ОЛІМПІЙСЬКИХ ІГРИЩ.

ЛОС ЕНДЖЕЛЕС. — Цілий вівторок був посвячений ріжним змаганням у пливанню. Відзначилися в цім спорті три країни: Японія, Австралія й Америка. Найбільшим подвигом вважається досяг Японців при перегонах на віддаль 800 метрів. Цю віддаль переплили 4 Японці 38 секунд скорше, ніж найкращі пливаки до цього часу. Попередній рекорд побила також 16-літня Австралійка, панна Клер Денис.

ПОЖАР У ПІДЗЕМНІЙ ЗАЛІЗНИЦІ.

НЮ ЙОРК. — Наслідком короткого електричного зіпняття на підземній залізниці системи „Інтерборо" повстав у вівторок коло 10 години рано пожар. Поїзди задержались, і яких 2,000 осіб почулися немовби зловленими в лапку під землею, серед гричучого жовтого диму. Доперва з часом потрафили вони добутися на поверхню землі. Кільканадесять осіб треба було відставити до шпиталів, бо вони терпіли від тяжкого удушення димом або від тяжкої задухи.

Причиною короткого зіпняття було мабуть те, що робітник, сверлуючи в собвею нову дорогу для телефону, розбив сверлом кабель, яким іде електрика, що тягне поїзди. Хоча це сталося недалеко від стації на Канал Стріт, зіпняття далося відчути на цій стації й на стації на 96 вулиці, яких 5 миль на північ, де теж вибух пожар, якого удушливий дим мало не вдушив кількоро пасажирів. По чотирох годинах направлено шкоду й привернено правильний рух.

ПРОПОВІДНИК ОБЖАЛОВАНИЙ ЗА ВБИЙСТВО ЖІНКИ.

МАСКОҐІ (Оклагома). — Велика лава присяжних суддів постановила поставити на суд за вбийство жінки С. А. Бері, проповідника пресвитеріянської церкви. Державний прокуратор каже, що жінка Бері від отруї вмерла, а цю отрую дано їй буцімто як лікарство, яке вона правильно заживала. Її вже поховано як померщу звичайною смертю, коли родина померщої постаралася, що тіло викопано і дано лікарям до розсліду. Проповідник Бері має 52 роки, його покійна жінка мала 51 літ. Два місяці по смерти першої жінки він оженився з 17 літньою вчителькою своєї церкви. Її теж арештовано як співвиновницю вбийства.

Афера викликує широке зацікавлення в околиці, бо проповідник Бері мав немалі клопоти з вірними своєї церкви.

ЗА ЧЕМПІОНАТ У КАРТОВУ ГРУ В „БРИДЖ".

104 грачів у картову гру „бридж" зібралися в Асбері Парк (Ню Джерзи), щоби грати за титул чемпіона Американської Бриджової Ліги. Часописи розписуються про те, котрий грач виграв у втупному турнірі та в який спосіб він грав.

ПРОТИАЛЬКОГОЛЬНИЙ ГУРТОК ПЕРЕД СУДОМ.

Недавно засновано в Ямниці, пов. Станиславів, протиалькогольний гурток при читальні „Просвіта", який гарно розвивається, гуртуючи в своїх рядах ідейну молодь. Тимчасом цю корисну діяльність загальмував карний донос постерунку поліції, який уважає кружок за нелеґальне товариство. Наслідком цього доносу городський суд у Станиславові обвинив 49 членів кружка за переступство з § 287 к. з., вслід за чим відбулася 3-го червня ц. р. карна розправа перед городським судом. На 49 обвинувачених явилось понад 15 особисто. Оборону вели адв. д-р О. Чорненко і адв. д-р М. Бих. По відчитанню обвинувачення, з якого виходило, що протиалькогольний кружок є замаскованим нелеґальним товариством, переслухано всіх присутних обвинувачених, які однозгідно заперечили істнування нелеґального товариства та зізнали, що належать до протиалькогольного кружка при чит. „Просвіта" в Ямниці. Відтак виголосили адв. д-р Чорненко і адв. д-р Бих річеві виводи, в яких опрокинули закиди, предкладаючи відносні параграфи статуту „Просвіти", який допускає творення кружків для цілей товариства. Всіх обвинувачених звільнено від вини й кари.

НІЧОГО СОБІ ЖІНКА І МАТИ.

В селі Садів, торчинської волости, повіт Луцьк, селянка Павлина Данилюк убила сокирою свого чоловіка Омеляна і 18-літнього сина Володимира. Першого знайдено мертвим у стодолі, а другого закопаним у стайні. Донилюкову арештовано. Причини злочину невідомі.

КРАДУТЬ МАСЛО.

У кооперативній молочарні в Новосілці, пов. Підгайці, „невідомі" вкрали 60 кг. масла, приготовленого для Маслосоюза. Цікаве, що злодій вліз вікном, вибивши шибу, котру потім знову заложив. Може по тій крадежи кооператива постарається вставити залізні крати.

НІЧОГО СОБІ БРАТИ!

В селі Звиняче, пов. Кремянець, підчас бійки між братами Макаром і Петро Булачами на тлі спору за маєток Петро Булач сокирою розбив голову братови Макарови, якого в тяжкому стані відвезено до шпиталя.

ШЛЮБ НА 4,000-МЕТРОВІЙ ВИСОТІ.

Над святою японською горою Фужіямою у 4,000-метровій висоті пара закоханих Японців, пан Сузукі та панночка Татсумі, взяли шлюб на літаку. Крім священика було там ще троє свідків. Церемонія шлюбу відбулась над самим гирлом кратеру.

„ПОЛЬСКА МАЦЕЖ ШКОЛЬНА" НА ВОЛИНІ.

„Польска Мацеж Школьна" на Волині має 44 „кол" по містах і містечках, 140 читалень і „світлиць" по селах. Організація веде 8 фахових (заводових) шкіл, 16 шкіл приватних, 13 бурс захоронок і 148 бібліотек по селах. В цьому році заходами „М. Ш." відулося 253 освітних викладів (рефератів), 112 імпрез і кілька курсів для дорослих.

А український культурно-освітній рух на Волині заникає: „Просвіти" лишились лише у двох повітах (Кремянець і Горохів), жадних курсів і навіть українських приватних шкіл не дозволяється. Чи це є рівноправне трактування громадян"?

БОРОТЬБА ГРОМАДИ ЗА СІНОЖАТЬ.

В селі Опріливцях, пов. Збараж, громада уживала 26 літ місцеву сіножать і вважали її за свою. Аж ось свящ. о. Владика десь винайшов, що ця сіножать належала колись до парохії, і почав з громадою процес, який остаточно виграв. Та громада мимо цього не хотіла віддати сіножати, будучи свято переконана, що сіножать належить до неї. І, як що року, так і цього року громада скосила траву і з початком липня селянки пішли перетрясати сіно. Коли це побачив о. Владика, негайно післав до Збаража по поліцію, яка прибула зі Збаража і Новик у числі 20 і почала виганяти з сіножати людей. Та ці не хотіли вступитись і при цьому прийшло до сутичок з поліцією, серед якої тяжко потурбовано одну жінку. Та на цьому не скінчилось. Бо ось 5-го липня люди пішли дальше згортати сіно. Тоді знов явилась поліція, „стшельци" і сам збараський староста і розігнали людей. Покищо стоїть біля цеї сіножати поліція і береже сіна. Як це скінчиться—невідомо, бо громада і надальше домагається віддання для неї сіножати. Одно є певне, що епільоґ цієї боротьби за сіножать розіграється в суді.

ЗНАЙШЛИ МОГИЛУ СВ МЕТОДІЯ?

На словацько-мадярському кордоні біля Радіча знайдено камінь, який по всім імовірностям є намогильником із гробу св. Методія, відомого апостола серед західніх Словян. У згаданій околиці (біля Гродіча) є сильно поширений культ святого Кирила і Методія. Тому вістка про віднайдення цеї релігійної памятки заворушила уми місцевих мешканців. Історичною знахідкою зайнялись історики, які провірюють її автентичність, а також само церковна влада. Числяться з тим, що до місця цеї історичної знахідки відбуватимуться прощі всяких релігійних союзів і делегацій.

НОВА ЯЗВА.

Шкідники цукрових бураків зявилися в околиці Більців у Бесарабії й винищують там засіяні цукровими бураками поля. З тої околиці посуваються ці шкідники на Буковину. У Новоселиці знищили черваки 60 гектарів бураків. У селах Бояни, Слободзія Раранче та Раранче загрожують ці шкідники цілій буряковій культурі. Ці села сіяли бураки для цукрової фабрики в Зарожанах.

НЕЗВИЧАЙНЕ БАНКРОЦТВО.

Недавно проголошено конкурс над одним із найбільших жидівських багатіїв у Станиславові, Маркусом Вайденфельдом, власником друкарських заводів і кільканацятьох камяниць. Причина — кріза.

СКАСУВАННЯ ЕКЗЕКУЦІЇ ЗЕМЛЕПЛОДІВ НА ПНІ.

В „Деннику Законів" оголошено розпорядження Президента РПП з дня 21-го червня ц. р., яким касується екзекуції землеплодів на пні, що було вільно переводити дотепер. Розпорядження це відноситься до екзекуцій, які переводилось би шляхом судовим, адміністраційним чи скарбовим.

ВИЛА ЗНАРЯДДЯМ МОРДУ.

Дня 12. липня попол. трапився в Станиславові такий понурий випадок. Стефан Ковалик убив вилами свойого шурина Василя Чепигу. Мотив непорозуміння був на маєтковому тлі.

СМЕРТЬ ТУРИСТА.

Стефан Томчак, 21-літній студент із Лянцкорони, вибрався із Закопаного на верх Ґевонту. Останній етап цеї дороги є дуже небезпечний та зрадливий. Перед небезпеками дороги перестерігали його три брати, туристи Марусажі. Але з цих перестороґ не робив собі завзятий альпініст нічого. В одному моменті, коли він повис руками на скельному виступі, обірвалося каміння, за яке він держався, і він упав у пропасть. Смерть була моментальна.

ВИЩА КУЛЬТУРА.

В Давидківцях, пов. Чортків, є звичай, що кожного року підчас Зелених Свят іде процесія до одної кернички, над котрою поставлена капличця. Вода зі згаданої кернички має після повіря народу чудотворну силу і підчас Зелених Свят сходяться до неї люди з цілої околиці. Громадяни Давидковець прибрали цього року капличку вінцями і жовто-блакитними хоругвками. Та якась „культурна" рука познимала всі прикраси з каплички і примістила їх на громадськім виходку. „Культура" на кожнім кроці.

ЯКІ ЛЮДИ НАЙЧАСТІШЕ ХВОРІЮТЬ НА РАКА.

Агенція Аваса повідомляє, що німецький бактеріольоґ, д-р Габер зі Штетина, доказує на підставі цілої низки обсервацій, що на недугу рака хворіють найчастіше люди, які мешкають у домах, збудованих на теренах, що були давніше заляті водою або були сканалізовані перед початком будови. Такі доми дуже часто є в великих містах, де колись були потічки, а нині є вони засипані або спрямовані в підземну каналізацію. Разом з Габером і інші німецькі вчені є тої думки, що найчастіше хворіють на рака ті люди, що мешкають у домах, побудованих на давніше мокрих теренах. Як поважно числяться з твердженням д-ра Габера, вказує факт, що в деяких містах Німеччини створено спеціяльні комітети, які мають на ціли прослідити доми, що є небезпечні для здоровля своїх мешканців, та подумати над тим, що треба зробити, щоби мешканців охоронити від тієї небезпечної недуги.

РОБІТНИКИ НЕ ДАЮТЬ ВИВОЗИТИ БОЛЬШЕВИКАМ ХАРЧІВ ЗА КОРДОН

МИКОЛАЇВСЬКІ РОБІТНИКИ ГОТОВІ БУЛИ ИТИ НА РОЗСТРІЛ, ЩОБ ЛИШЕ НЕ ДАТИ ВИВЕЗТИ З УКРАЇНИ ХАРЧІВ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Сюди дійшли відомости з України про бунт робітників у місті Миколаїві над Богом. Там знаходяться великі харчові склади радянського уряду, призначені для вивозу „Внєшторґом" за кордон. 16 червня радянська влада розпорядилася вантажити на пароплави скриньки з рибними, мясними, овочевими консервами та з консервами городовини й іншими продуктами поживи. Все це „Внєшторг" мав відправити за кордон, щоб добути радянському московському урядови закордонну валюту, в той час, як населення на Україні тяжко голодує.

Три тисячі робітників зібралися зі своїми жінками й дітьми біля складу „Внєшторґа", щоб перешкодити радянській владі вивозити ті харчі, яких населення вже давно й не нюхало. На те, щоб розігнати робітників, візвано чекістські війська, але робітники, навіть під загрозою розстрілів, не уступились, а кричали: „Перебийте тут нас усіх, а вивозити харчів ми не дамо!" Розяреність натовпу була така, що чекістські команданти боялися ставити рішучий опір робітництву й пішли на переговори з протестантами, бо навіть у самих військах чекістів замітні були симпатії до голодних протестантів.

Лише коли влада зарядила передати 35% усіх харчових запасів до робітничих кооперативних крамниць, робітництво трохи заспокоїлося й дало можливість продовжувати навантажування харчів на пароплави.

Робітничі заворушення останніми часами все більше починають поширюватися не лише на Україні у великих промислово-фабричних центрах, але й у самій Московщині. Радянська влада тепер дуже занепокоєна робітничими заворушеннями в Іваново-Вознесенську, Ленінґраді, Нижньому Новгороді, на Уралі й т. д. Всі ці заворушення звязані з боротьбою робітництва проти рабства, яке впровадила комуністична партія, та на ґрунті постійного голодування й неодержання заробітньої платні. Обставини на Україні тепер такі тяжкі для комуністичної влади, що вона вже шукає „виновних" на Україні й, здається, Москва пожене геть від уряду українських високих урядників на чолі з президентом „української радянської републики", Петрівським.

ДАЛЬШІ НЕВДАЧІ ПЯТИЛІТИКИ.

МОСКВА (СССР).—Радянська влада дуже стурбована дальшими невдачами на фронті пятилітки. Так, наприклад, збір збіжа за липень виконано лише на 45.5%; продукція сталі впала від квітня на 33%; здобування вугля впало на 12%; а наладовування ваґонів на залізницях зменшилося на 20%. Навіть така примітивна продукція, як здобування нафти, в біжучому році готова виказати недобір 5 міліонів тон проти плянів пятилітки.

Радянській пятилітці дуже шкодить загальна світова економічна кріза та неймовірне напруження всіл сил країни, щоб за всяку ціну виконати фантастичні пляни пятилітки. Радянська влада тепер видала декрет, що за крадіж та захования від здачі державі ріжних продуктів поживи чи матеріялів, виновників будуть розстрілювати. Особливо це торкається тих випадків, коли люди крадуть дещо з колхозів та з інших радянських установ.

ПАЛЯТЬ УКРАЇНСЬКІ СЕЛА.

ВАРШАВА (Польща). — На всьому російсько-польському кордоні, а особливо на Україні, радянська влада випалює цілі українські села, а населення переселяє в глибину Росії. Радянська влада робить це на те, щоби мати здовж кордону 12-верстну смугу, цілком незаселену та обернену в пустелю.

В цій смузі будуть збудовані високі вежі, на яких радянська прикордонна сторожа буде берегти кордону, щоб не дати можливости населенню тікати через кордон до Польщі.

ВОЄННО-ПОЛЕВІ СУДИ ВЖЕ ВІДНОВЛЕНІ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Воєнно-полеві суди з карою на смерть за ріжні випадки вбивств та поранення політичних противників і поліції, чи жовнірів, уже заведено наново в Німеччині. Уряд фон Папена сподівається цим декретом президента Гінденбурґа припинити активність націоналістичних та інших боєвих дружин.

Президент Гінденбурґ цей декрет одобрив телефоном зі свого маєтку в Східній Прусії, де він тепер перебуває на відпочинку.

ТОКІО СТУРБОВАНЕ ПРОМОВОЮ СТИМСОНА.

ТОКІО (Японія). — Японський уряд вимагає від свого посла у Вашинґтоні точного тексту промови американського секретаря стейту, Стимсона, яку він виголосив у Ню Йорку. В словах Стимсона про те, що Америка не признає жадних міжнародніх договорів, подиктованих комусь зі зброєю в руках, або тих, що зявляться внаслідок війни та ріжного насильного захоплення чужих територій, Японія бачить виступ проти її політики в Манджурії,

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Загараницю:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПРИЗНАКА ПОСТУПУ

Часто можна чути балачку, що світ ні кроком не поступає вперед, а говорять це часто люди, які не вміють обсервувати цього поступу довкола себе. Якраз тепер відбувається така подія, яка яскраво розкриває перед тими, що вміють бачити, який поступ людство все таки робить, хоч не всі це бачать.

Цею подією є наближаючеся повне затьміння сонця. Це затьміння має бути останнього дня цього місяця, але про нього вже понад місяць пишуть широко в ґазетах. Нарешті капітан Гелвеґ, начальник астрономічної обсерваторії американської фльоти у Вашинґтоні, подав через радіо до публичного відома докладні вістки про те, в котрій годині й як це затьміння буде виглядати, де його треба оглядати, як це робити, і таке інше. Все це на два тижні наперед подане з великою докладністю, не тільки на години, але на мінути й секунди.

Все це може видатися простою справою чоловікови, який не знає, або не хоче знати, як це було давніше. Здається, що тут річ не про тих, які не хочуть знати, бо майже кожда людина може пригадати собі, які то глибокі настрої, які глибокі страхи ворушили нею на вид затьміння сонця. Нині ми з посмішкою вищости слухаємо про „дурних" Китайців, які в часі затьміння сонця збираються на вулиці, площі й базарі, щоби масою робити як найбільший верески, щоби в той спосіб вратувати сонце, яке в часі затьміння буцімто хоче пожерти величезний смок. Забуваємо, що такі самі страхи за сонце огортають душу кождого чоловіка, який добре розуміє цілий механізм затьміння. Почуття вищости тут ні при чому, бо кождий нарід переходив цього роду страх за сонце, і в кождім народі ще й нині є люди, які злякаються затьміння, як воно прийде. Та більшість людей уже розуміє механізм затьміння і знає, що тут ніяка небезпека сонцю не грозить, що сонце заслонить місяць, що це не потребає довго, що незадовго сонце засвітить наново. Люди позбулися вже страху за сонце, і затьміння нині для них тільки цікаве, рідке видовище.

Здавалосьби, що поступу тут нема ніякого. З розумового боку тут тільки зрозуміння, а з чуттєвого боку тільки позбуття страху. Та при ближчій застанові побачимо, що воно справді так є, що поступ це з розумового боку зрозуміння, а з чуттєвого боку це „тільки" позбуття страху.

Р. М.

ДОЛЯ РАДЯНСЬКОГО СЕЛЯНИНА

Грузинське пресове бюро в Парижі опублікувало лист одного грузинського громадянина з СССР про життя грузинського селянства під комуністичною владою. Автор листа дослідив відносини в Ґурії, одній з провінцій Грузії, для того, щоб закордоном грузинські еміґранти подали ці факти до відома культурного світа. Автор листа пише, що життя кавказького, а зосібна грузинського селянства нічим особливо не ріжниться від положення сільської людности в інших провінціях радянського союза й тому може бути типовим для становища всього селянства під большевицьким режімом. В листі пишеться таке:

Большевики запевняють, що не вживали ніякого насильства, щоб примусити селян до вступу в колективні господарства. Справді, як почінали колективізацію, то сказали до населення так: „Ваша воля — вступати в колективні господарства чи ні, але знайте, що ті, котрі туди не запишуться, **не дістануть ні соли, ні нафти, ні сірників,** ні взагалі тих товарів, що їх можна купувати в державних підприємствах; діти тих селян **не будуть прийняті до школи,** а землю їхню в них відберуть". Селяни добре знали, що большевики в таких випадках вірно виконують свої обіцянки, і через те масово пішли до колективних господарств. Той селянин, що став членом колгоспу, міг зістатися в своїй хаті та міг мати домашню птицю. Потім большевики роздумали й зменшили двори селянські так, що селянин не міг мати в себе родини й цілком попав у залежність від комуністичної влади. Можна бачити, як селяни, члени колгоспу — стоять з мішком і писаними проханнями у руці коло управи колгоспу, щоб дістати шматок хліба для своїх голодуючих родин. І вони щасливі, коли дістануть за робучий день ½ фунта збіжа. Голод часто примушує селянина обробляти денебудь в глухім кутку землю для засіву кукурудзи, але лихо йому, як його там піймають! Так, наприклад, хлібороби з села Ніґойті засіяли крадькома далеку площу кукурудзою. Кукурудза вже була зійшла, коли це помітила сусідна „чека". Вона довідалась про імена „винних", і вони мусіли ниву переорати і на місце кукурудзи посіяти інше.

Селянина примушують багато працювати, але тому, що робота невільна й її наслідки йдуть для інших, селянин не виробляє багато. Та й як би могло бути інакше, коли член колгоспу ніколи гаразд не наїсться й мусить працювати босий і напівголий?

Щоб припинити упадок селянської праці, большевицька влада завела „акордову" систему платні за працю. Зпочатку селяни були на це пристали, працювали до упаду, але скоро побачили, що нова система ані трохи не поліпшила їхнього положення, і через те видатність праці знову підупала на катастрофальний рівень.

Що можна побачити в членській книжці колгоспника? Наприклад, член колгоспу в селі Джуміті працював 50 днів, а в книжці записано тільки 15—18 днів. „Робучим днем" рахують таку працю, якої не зробить селянин і за три дні. У селі Маґгал за „робучий день" платять 6 фунтів кукурудзи. Таким чином за 100 днів праці селянин дістане тільки 600 фунтів кукурудзи. В селі Джіміті платять за робучий день 4 фунти кукурудзи.

Ще й інші способи визиску заведено в большевицькому державстві. Це називається „постачання мяса". З центру велять дати стільки й стільки мяса, а на місці комуністи призначають, хто має скільки дати „по твердій ціні". Тверда ціна вдесятеро менша, як ціни на ринку. Цим мясом постачають так звані „обмежені ресторани", в яких за дешеву ціну обідають тільки „відповідальні" комуністи.

Совітська торговля також обдирає селянина. Селянин за гроші не може нічого купити в большевицькій „кооперації", а повинен за товари давати свої продукти. Через те, що селянин хліборобських продуктів не має, то навіть тих товарів, що є в кооперативних крамницях, большевики не можуть продати. Тому вони посилають ці товари продавати по дворах. Хто відмовиться купувати, той може попасти під підозріння як контрреволюціонер".

Школи по селах в повнім упадку. Учителям не платять по кілька місяців. Тому, що комуністична влада накладає на учителів обовязки політичні й поліційні, то ліпші учителі тікають від такої праці.

По колгоспах дуже визискують дитячу працю, не вважають на вік і на хороби. Через тяжку працю діти часто калічаться. Роблять напівголі, смертність дітей дуже росте.

Часто доводиться чути, як селяни порівнюють теперішне своє положення з панщиною: **„Пан — кажуть — брав тільки одного з родини на панщину, а тепер з нас усіх зробили невільників". Або: „Пан брав тільки частину нашого врожаю, а большевики забирають усе цілком".** Частина селян попадає в розпуку; часто здибаються самогубства на селі. Найактивніші **люди беруться до зброї та тікають у ліси, щоб вести малу війну проти большевицьких гнобителів.** Але й большевики ширять терор. Як раніше в кождім повіті була одна „Чека", то тепер їх є **три**. Всі тюрми переповнені. У вязницях лютують пошестні недуги, особливож тиф.

УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ У БЕРЛІНІ

Короткий звіт про діяльність Інституту за час від 1. січня до 31. липня 1932 р.

1. Так як попередними роками, відбувалися в інституті семестральні курси цих дійсних членів, які залишилися при Інституті, а саме: Кузелі— Курс української етноґрафії (матеріяльна культура) і Вправи з обсягу бібліольоґії та бібліотекознавства та Мірчука: Вправи з обсягу української фільософічної термінольоґії.

Викладів українською мовою було 14, німецькою мовою 8. В цьому самому періоді часу, себто від 1. січня до 31. липня минулого року, було при повному складі Інституту викладів німецькою мовою 3, а українською мовою 8. Між викладами німецькою мовою, які відбувалися переважно в університеті, були й виклади таких визначних чужинців, як професора слявістики в університеті в Мінстері, директора словянського Інституту й члена Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, д-ра Маєра, дальше професора в університеті в Саскатуні (Канада) Анґлійця Сімсона, й врешті відомого українському громадянству професора віденського університету д-ра Коха, сьогодня одного з найвизначніших знавців на полі історії східньої церкви. Це перший раз за час існування Інституту більша скількість закордонних учених виступила з рефератами на українські теми й викликала ними таке зацікавлення, що у всіх випадках саля була заповнена, явище рідке в берлінських обставинах, а також в історії Інституту. Чи є корисніше, щоби чужі учені промовляли на українські теми в українському дусі, про це не може бути двох думок.

На запрошення проф. університету, прелата Шрейбера, відбувся в січні виклад проф. Мірчука в університеті в Мінстері.

2. В II. Науковому Українському Зїзді в Празі взяло участь 7 співробітників Інституту з 12 рефератами. Одинокий організаційний реферат виголосив проф. Кузеля, якого всі внесення в числі 24 були прийняті зїздом одноголосно.

3) При допомозі Інституту відбулася в травні габілітація асистента, д-ра Крушельницького, на доцента української історії в українському університеті в Празі.

4. Незвичайно сильно зросла під управою д-ра Кузелі в останньому часі бібліотека Інституту, яку II. Наук. Укр. Зїзд в Празі рішив признати центральною книгозбірнею для україністики в західній Европі. Коли за пять років існування Інституту було в ній до 1. січня 1932 р. тільки 1,334 чисел, то тепер має вона вже 3,224 чисел і 5,331 томів. Треба згадати, що напр. Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові прислало Інститутові в березні комплект своїх видань, а проф. Лепкий з Кракова передав свою дуже цінну збірку книжок в депозит Інститутові. Усі книжки від 1. січня ц. р. придбано дорогою дарунків.

5. Саме літом 1931 р. за ініціятивою і під управою проф. Мірчука зорґанізоване бюро розсилки книжок розвинуло головно в останніх місяцях дуже живу діяльність, зібравши теж даром 14,355 томів, із яких 5,377 розіслано вже по всіх визначніших бібліотеках цілого світу, даючи таким способом початок українським відділам у цих книгозбірнях. Окрім численних німецьких бібліотек належать до відборців бюра такі установи як: Брітійський Музей в Лондоні, Висока Школа словянських студій в Лондоні, Бібліотека Національна в Парижі, Королівська Бібліотека в Брюсселю, Університетська Бібліотека в Амстердамі, Університетська Бібліотека в Саскатуні (Канада), Словянський Інститут в Женеві, Університетська Бібліотека в Гельсінґфорсі, Інститут для Східної Европи в Римі, Hardward College Library, Cambridge U. S. A., Smithsonian Institution, Washington, U. S. etc.

На доказ, з яким признанням зустрілася ця акція Інституту, наводимо листа, а саме: "University of London. King's College. School of Slavonic and East European Studies. 11. November 1931. Dear Professor Mirtchuk, Thank you so very much for kindly sending the large parcel of Ukrainian books, which reached us this morning. It is really most generous of your Institute to send us so many books, and the Ukrainian section of our library is now becoming **one of the best-stocked.** We are most grateful to you... Yours sincerely D. Galton."

6. Великим і виключним здобутком Інституту є створення доцентури української мови в орієнтальному семинарі берлінського університету. Тільки в наслідок дуже інтензивних старань деяких членів Кураторії вдалося в часах загальної рестрикції та обмежень перевести цю ідею в життя. Одначе заки прийшло від прусского міністерства освіти вирішення цеї справи, зорґанізовано в квітні при Інституті курс української мови для чужинців, на який записалося 14 учасників, число на берлінські відносини дуже високе.

Згідно з вимогами часу зорґанізував тепер Інститут нове видавництво „Причинки до українознавства" в німецькій мові, якого перше число обіймає дуже цікаву працю проф. Маєра під заголовком: „Україна в польській романтиці". Як друге число вийде студія проф. Коха про основні тенденції в українській та російській церкві.

8. Незвичайно важною є скріплена тепер співпраця в лексиконах Брокгавза, Гердера, педагогічному лексиконі і т. п.

9. Дійсний член Інституту Кузеля дістав і в цьому році запрошення редаґувати словянський відділ „Мінерви, літопис ученого світу", що дає йому можливість помістити в цій поширеній по всьому світі книзі докладні відомости про всі українські наукові установи.

10. До наукової діяльности Інституту належить уділювання інформацій в наукових справах чужим ученим. (Wissenschaftl. Beratungsstelle). Таким способом увійшов Інститут в контакт між іншими з проф. **Сімпсоном, а результатом цього контакту є написана ним історія України в анґлійській мові.** У вступному слові каже він дослівно: "In conclution, I desire to acknowledge the help so generously accorded me by the Ukrainisches Wissenschaftliches Institut in Berlin and in particular the kindness of Dr. Zenon Kuziela and Dr. Ivan Mirchuk, who kindly placed at my disposal their wide information and their advice."

11. Відкрита в травні ц. р. „Українська читальня при Інституті „Ukrainische Lesehalle", яка на разі має тільки 80 чисел укр. періодичних видань, служить виключно науковим цілям.

12. В звязку з читальнею впорядковано пораз перший розкинену в Інституті українську пресу і сворено таким способом початки бібліотеки українької преси, одинокої на цілу Німеччину. Для ілюстрації треба сказати, що напр. найбільша в Німеччині бібліотека, Пруська Державна Бібліотека, не має у своїх магазинах ні одного річника української щоденної преси. Окрім цього збирається при Інституті пресовий німецький матеріял про Україну.

13. Дуже важною з наукового боку є таксамо співпраця поодиноких співробітників Інституту в чужих наукових журналах напр. у "Jahrbuecher fuer Geschichte und Kultur der Slaven" in Breslau, „Germanoslavonica" und "Slavia" in Prag, "Slavonic Review" in London, "Zeitschrift fuer osteuropaeische Geschichte" und "Kantstudien" in Berlin etc.

14. Зпоміж 6 стипендіятів Інституту двох, а саме д-р Антонович і канд. інж. Волощак знаходяться в стадії остаточних іспитів, інж. Кузьменко працює над докторською дисертацією, а останні три виповнюють свої обовязки як слід.

15. На конець треба згадати, що Інститут саме в останніх часах зайнявся зібранням, впорядкуванням та доставленням до Музею визвольної боротьби в Празі всього матеріялу, що залишився розсіяний по цілій Німеччині з давніх таборів полонених, ріжних місій і т. п. Десятки скринь відійшли залізницею до Праги, а багато кільограмів матеріялу перевезли співробітники Інституту власними руками. За свою діяльність отримав Інститут одноголосне признання від загальних зборів Музея, від якого прийшло повідомлення про це з дня 20. VI. 1932 р. підписане академіком Горбачевським як головою та проф. Сірополком як секретарем.

На цьому не вичерпується діяльність Інституту; це тільки основні пункти; усі деталі будуть представлені в загальному звідомленню про діяльність Інституту, яке вийде протягом вакацій.

І. Мірчук, в. р., директор Інституту.

Кождий сотик, кождий датоі
Нашій „Рідній Школі" в дар
Це майбутнього завдаток,
Це на ворога удар.
Рідна Школа — наша зброя,
Рідна Школа — це наш щит,
В Рідній Школі — міць героя,
Що неволю повалить.

Національним ідеалом українського народу перейметься дитина в Старому Краю тільки в „Рідній Школі". Тому піддержім завзято її змагання в її другому пів-століттї!

Вентура Ґарсія Кальдерон.

ЯКУ-МАМА*)

Дженаро Вальдівіян, що жив у колибі над берегом Укаялі в долині Амазонки, побачив із прикрим зчудуванням, що кінчаться вже кулі та харчі. Його вірний слуга, Індіянин Коніво, який немилосердно вбивав товсті малпи на добру печеню, вибрався на „проґульку". Це були загадочні кількаденні мандри, з яких вертався звичайно веселий, а в руках мав повно цвітів і мотилів для дитини свого пана.

— Чи можна лишити в тій глуші семилітнього хлопця, сміливого, як дикуни, що його виховали? — подумав Дженаро.

Пішов над беріг ріки та протяжно засвистав. Вода ворохнулася, та домашній вуж-давун не хотів показатися. Певно перетравлював у глибинах спольованого вчора кабана. Дженаро Вальдівіян узяв сокиру та рушницю, та хоч хлопець протестував і кричав, замкнув його в хаті.

— Не виходи, зараз вернусь!

Для розради лишив йому свічку та ріжок із печеними муравлями, улюблені ласощі дикиx. Вчора, як натинав кавчук, відчув, що його слідкує тиґр. Розумівся на хитрощах величавого оксамитного звіра. Він довго слідкує добичу, заки вибере відповідну хвилину. Вечором, як курив люльку при місячному сяйві, бачив у темряві дві блискучі точки. Вони зникають, як впаде стріл, та вертаються знову і кидають жах на збирача кавчука.

Дженаро плив човном за струєю та роздумував нат тим, що не повинен кидати хати. Пригадує собі, що в вужів, біля покинутої хати Індіян Вітопас є їх дивний та загадочний телеграф: пень манґового дерева, так по мистецьки видовбаний, що як вдарити у великі суки, могутній звук розлягається на пять миль довкола.

Вірний слуга відкрив йому тайну того бездротного телеграфу. Напевно його клич почує якийсь прихильний Індіянин або може Ґутієрес, найбогатший фармер в околиці, тай дасть йому харчів і муніції.

Одурманюючий запах нетрів доходив до човна. Довге галуззя дерев звисало над рікою. Малпи та папуги миготіли серед листя. Перелетів рій маленьких, зелених папуг. Подобали на зелені листки дерев, що їх схопив буревій. Човен мчався стрілою... „Тяжко буде вертати", подумав Вальдівіян і ледви торкався веслом розбурханих филь.

* * *

У хаті самітна дитина зїла вже лоєву свічку та печені муравлі, що в смаку пригадували англійські, квасні цукорки. Захотілося йому пити. Потряс сильно дверми. Мав охоту пірнути в ріці. Та Дженаро заложив двері великою черепашиною шкаралущею. Хлопець крикнув:

— Яку-Мама! Яку-Мама!

З ріки виринула роззявлена, ліниво позіхаюча паща й велике тіло боа-констриктора поволи підсунулося до берега. Величезний вуж був довгий яких пять митрів. Дитина сплеснула в долоні, бо зраділа, що цей пишний вуж наче собака послухав його приказу. І справді у східному Перу освоєний боа це собака та слуга дітей дикунів. Вуж пізнав голос свого улюбленого малого мучителя, який нераз всаджував йому в пащу обо свої пястучки та стрілями доторкався його твердої луски. Одним рухом хвоста вуж відкинув зперед дверей шкаралущу, відчинив їх і всунувся до середини, колихаючися любо.

— Упа! — крикнув сміючись Дженаріто.

Вуж схопив хлопця на свій звинений хвіст і підкинув до стелі. Нараз звернув свою тоненьку голівку в сторону ліса та випростувався наче дерево. Здригнувся, наче електрика пройшла по його лусці, хвостом ударив об землю. Малпи завивали. Чи то впало якесь велике дерево, що стільки птахів перелетіло понад рікою. Лише чуткий вуж схопить серед тих усіх відголосів легенький дотик пазурів на мягкій землі.

Один скок і тиґр був уже перед хатою, вдарявся хвостом по боках. Наглим, скорим рухом боа відкинув дитину в найдальший куток хати. Почався бій, тихий і повільний, як бій Індіян. Тиґр кинувся до пащі вужа та одним рухом пазура вирвав йому язик. Рівночасно почувся тріскіт ломаних костей тиґра у звоях вужа. На хвилиночку вуж із болю звільнив трохи звої, одначе зараз же ще тісніше стиснув вороже тіло. Дикий рев роздер повітря та закінчився хропінням. Бухнула струя крови. Тепер видно було лише покручену, дріжучу купу та калюжу чорної крови на землі.

Дитина глядiла на бій насамперед із переляком, пізніше з утіхою видця.

Коли за шість годин Дженаро Вальдівіян вернувся до хати, зрозумів зараз, що тут приключилося. Кинувся до дитини, поцілував її, а потім звернувся до останків свого домашнього вужа, ласкаво погладів його по голові та зі стоном, повним спочування, прошептав:

— Яку-Мама! Яку-Мама!

*) Яку-Мама — мати ріки. Так Індіяни зовуть вужа-давуна (боя констриктора).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ДЕ ЖИТИ?

23 роки свого побуту в Америці я жиз у Бруклині, дільниці Великого Ню Йорку. Пережив ріжне, добре й зле, і зжився з тим так, що здавалось, інакше бути не може. Аж тепер я перенісся в нову околицю, далеко поза Ню Йорк, на Лонг Айленд, в околицю Ричмонда, і вже тут починаю зживатися так, що хотів би й інших сюди потягнути та розказати, як тут живеться.

Живучи в Бруклині, я працював, і мені здавалося, що працю лекше знайти в великому місті. Тепер я живу десятки миль від Ню Йорку й бачу, що й звідси можна шукати роботи в Ню Йорку й на роботу туди їздити, бо звідси можна заїхати до Ню Йорку за 5 центів, за 45 мінут часу. Отже можна це робити й кождого дня.

Як я жив у Бруклині, то працював наперед у фабриці цукру, далі завідував домом, а відтак пробував і свого бизнесу. Все таке можна робити й тут. На самостійний бизнес тут мабуть краща нагода ніж у великому місті.

Хто живе у великому місті, на власний дім здобутися не може. Дальше від великого міста це лекше. Околиця, де я живу тепер, уся забудована малими, одиофамілійними домами. Такий дім не трудно набути на власність, бо земля тут дешевша ніж у великому місті.

Довкола кождого дому є дерева, квіти, живоплоти. Зелень довкруги. Вільно, свіжий воздух, усього 20 мінут їзди, і вже купаєшся в морю. Як я подумаю про великі доми, про ті мури як арешти, про міський крик, дзявкіт, скрегіт машин, то дивно мені, як я міг там вижити не двацять літ, а один рік.

Як я жив у Бруклині, то мав багато нагоди до участи в народній роботі. Там я належав до відділу Українського Народного Союза, до Українського Демократичного Клюбу, до Клюбу Великого Ню Йорку, до Ради Клюбів і так далі. Були збори, були віча, були демонстрації, треба було працювати, треба було давати жертви, але приємно було жити й працювати з громадою. Жаль було покидати Бруклин, де я за той час пізнав кождого українського громадянина. Але як я тут спровадився, то побачив на своє миле здивування, що й тут не бракує Українців, що й тут їх є велика маса, що й тут є нагода до громадської роботи, що й тут можна буде працювати для Українського Народного Союза, для зросту політичної сили українського народа в Америці й у Рідному Краю.

Сподіваюся, що читачі зрозуміють, що я подав свої вражіння на те, щоби й інші могли скористати з мого досвіду. Я тішився, якби й інші люди подали про свій досвід з улаштуванням життя.

Григорій Бардак,
115-39 — 126 Street,
Richmond Hill, L. I., N. Y.

—o—

МІЖНАРОДНЯ ВИСТАВА В ШИКАГО.

Я прочитав у часописі „Свобода", ч. 155, допис д-ра М. Сименовича „Міжнародня Вистава в Шикаґо й Українці". В ній сказано ясно, який моральний та матеріяльний здобуток можуть осягнути спільними силами Українці в Америці й Канаді, коли вони покажуть культурному світові, які мають Українці свої народні вироби.

Видно, що Українці в Шикаґо вже заздалегідь поволі приготовляються і укладають пляни щодо згаданої вистави. Однак, щоб добре зарепрезентувати ім'я України, її поступ та здобутки, треба ще раз напружити всі сили американських і канадійських Українців та частинно й сил з краю.

Нема двох думок, що інші державні народи краще себе зможуть представити й розкішніше упорядкуватись, бо не треба їм так побиватися про матеріяльні засоби. Їх держави вже тепер висигнували певні гроші на покриття коштів. Навіть наші сусідні вороги, як Поляки, проголошують у Ню Йорку, що вони вже зібрали 30 тисяч долярів на початкову роботу для участи в Міжнародній Виставі в Шикаґо.

Може хтось скаже, що й ми маємо якусь Радянську Україну, котра повинна бути хоч частинно представлена на виставі. Скажу коротко, **що коли буде, то не як Україна, а як Росія.** Наведу для цього примір хоч би й з Ню Йорку. Тут при кінці 1931 року була вистава (Ґренд Сентрал Пелес) Промисловців Нюйорського Стейту, де **Амторг** заступав Радянську Росію. Були на цій виставі наші українські вироби. Але коли хто був на тій виставі й для цікавости спитав, які це вироби, то мав відповідь одну: „Мейд ін Рошія". Так представляють Україну та її здобутки й красу московські агенти. На тій виставі Москалі убрали Жидівку в „русскую вышиваную рубашку" (сорочку), щоб „Росію" репрезентувати в українському убранню.

А підіть до великих „департмент сторів" в Ню Йорку, як до Мейсі, Сторн, Ґімбел Бродерс, Ванамейкера, чи до крамниць самого радянського торговельного представництва Амторґа й ви там знайдете українські килими, плахти, посуд, вироблений на Україні в Опошні й т. д. На всьому написано „Мейд ін Рошія" або „Рошен пезантс арт", і т. д. А про Україну ні одного слова.

Рівнож і Ляхи **таксамо** найгарніші наші артистичні різьбярські вироби представляють як свої, ба навіть гордих наших Гуцулів представляють перед світом як гуцульських ґуралів польських.

Не треба мені довше про це писати, бо всі ми певно це все добре знаємо. Але одно нам треба знати та памятати, що ми маємо таку красу в народніх виробах, такі здобутки, що ніякий нарід нам не може дорівнати, хочби й нарід державний.

Україна на вище згаданій виставі міста Шикаґо повинна бути представлена як культурно красна господарська країна.

Український Виставовий Комітет в Шикаґо уважає, що цілу справу повинно й має занятися ціле громадянство та **пропоную, щоби повстав у Злучених Державах Виставовий Комітет.** На мою думку, це добре, щоб такий комітет старався **про матеріяльну та моральну допомогу шикаґовському місцевому комітетови,** який на місци знає, що робити та має все всі потрібні інформації щодо вистави. Отже має бути два комітети: загальний та місцевий, щоб спільними силами врядити виставу як найкраще.

Петро Мартинюк,
Бруклин, Н. Й.

Д-Р НАЗАРУК, НІЯГАРА І АРХИКНЯЗЬ РУДОЛЬФ.

„Нова Зоря" продовжує безконечну полеміку на тему атеїзму Франка. Чергова її стаття, у 53 числі, має всі прикмети (як ми вже це стверджували з нагоди попередньої статті) фейлетону в „Зизі". Стаття „З приводу намаганого оповіщення (?) культу Івана Франка" має, як личить католицькому органови, заголовок „Добра кльопа". Найцікавішим аргументом цієї статті є історія про „найяснішого цісаревича Рудольфа", що не гордив квартиркою горівки, яку поставив йому один наш селянин і все говорив про наших селян: „добра кльопа".

Д-р Назарук повторяє як опінілий дервіш фразу, що „Діло" й „Новий Час" не перестають пробувати узасаднити (!) всенародне почитання (!) поета, котрий ціле своє життя голосив (!) атеїзм". Від часу, як д-р Назарук став провідником чеснот, яких сам не має, память його сильно ослабла. Саме перед нами лежить брошура „Бібліотека „Громадського Голосу" ч. 15. Осип Назарук: „Про Івана Франка. Львів, 1910". Усім читачам „Нової Зорі" поручаємо ту цінну брошуру, що саме є звеличанням не тільки Франка-письменника, але й „найвизначнішого члена радикальної партії". Є в цій брошурі думки, які варт пригадати нині д-рові Назаркові:

„А щоб наші люди, коби здорові, „вміють" відплачуватися за кожне слово критики, то відплатили і Франкові;

„Треба знати, що на Франка до останніх часів люто нападали чужі і свої, а українська соціял-демократична газета „Воля" написала раз, що йому руки не повинно подавати!"

„Ми нині навіть не в силі оцінити, що дав нам цей велитень духа, бо ми заблизько нього. Подорожні, котрі бачили величезний шипіт (водопад) Ніяґари в Америці описують, що гук того шипоту чути кілька миль навкруги, але як підійти ближче, то не чути його, бо величезний шипіт реве вже надто голосно. Також і з діяльністю Франка. Ми побачимо її велич ген-ген пізніше, може аж тоді, коли вже давно між нами не буде".

Все це свята правда, з виїмком Ніяґари. Бо д-р Назарук від гуку цього водопаду оглух і не тільки не чує слів Франка, але навіть власних. А щодо соціял-демократичної „Волі" то трохи переборщив. Не подавати руки партійному противникові звичайна річ. Зате ми знаємо одну католицьку газету, якої редактор, що вчора апотеозував великого письменника, нині веде кампанію проти його нагробника тільки тому, що сам цей редактор змінив свої пересвідчення, вернувшись із країни доляра.

Бідна кльопа!

(„Діло")

НАГЛИЙ СУД У СЯНОЦІ.

(3)

Підс.: Дуник сказав мені, щоби я взяв кріс і стріляв, бо як не буду, то мене застрілить, бо це ми — казав Дуник — за нашу Україну боремось. Завтра прийдуть скоростріли, панцирки й летуни. Бориса, ти засмерджений Поляку. І люди теж почали кричати: „стріляй". Я стріляв два рази вгору. Я стріляв, бо боявся, щоби мене не вважали за зрадника.

Предс.: Чому ви не говорили в слідстві про те, що Дуник казав, що боремось за Україну?

Підс.: Бо я боявся, щоби мене не забили. Ще й тепер боюся.

Предс.: А ви не хвалилися, що стріляли до поліції?

Підс.: Та деж би я стріляв до поліції, я стріляв угору —

Предс.: „Які ти гжечни тераз". — Треба було піти до дому.

Дальше підсудний твердить, що не чув „з уст поліції" візвань „розійтись!" Чув, що люди оповідали, що поліція нібито так взивала.

Предс.: Ну, й чомуж ви не пішли?

Підс.: Як я мав видістатися з такої великої юрби, як мене всі пильнували?

Суддя-вотант: Чи ви бачили, як люди розброювали постерункових?

Підс.: Так, це ділялося так швидко, що не видно було, що хто від них хапав.

Прокур.: Чи ви бачили Мадею і Дуника?

Підс.: Так, як бігли, то стріляли, і як стояли, то стріляли.

Прокур.: До кого?

Підс.: В сторону поліції.

Предс.: А кілько впало стрілів?

Предс.: Я не длвпвлпогвья

Підс.: Я не знаю.

Д-р Розенблят-Гут: Що ви думали про те, що є таке заворушення, що така велика юрба людей?

Підс.: Я не знав, що це має бути.

Д-р Розенблят-Гут: Як ви вміли обходитися з крісом?

Підс.: Дуник дав мені кріс і показав мені, як стріляти.

Предс.: Подивіться, чи це той, що дав вам кріс (вказує на Дуника)?

Підс.: Не можу присягнути, чи це той. На поліції я казав, що люди називали того, що давав мені кріс, Василем, а поліція сказала — Дуник...

Д-р Розенблят: Чи ви мали який інтерес брати участь в тім заворушенні.

Підс.: Інтересу ніякого не мав. Але товпа мене змусила до того.

Д-р Розенблят: А що ви робили в середу (день перед 30 червнем).

Підс.: Я ховався в лісі, бо боявся, що мене заберуть до тої компанії, що мала боронити хреста, до чого від двох днів приготовлялася.

Прокур.: У вас знайшла щось поліція?

Підс.: Втятий кріс і поліційний багнет.

Звідки взявся кріс, підсудний не знає. Багнет був з кріса, з якого стріляв. Багнет цей відобрав по стрілянині від якогось селянина і хотів віддати тому, якому віднїс кріс...

Предс.: Цебто Мадеї?

Підс.: Його називали Петро... А щоб я не знайшов того, якому віддав кріс, то я багнет взяв до дому.

Предс.: Але ти єстєсь дофціпни...

Підс.: Кажу щиру правду.

Д-р Загайкевич: задає підсудному цілу низку питань задля вияснення, як Малецький міг пізнати, що це Дуник стріляв. В огні тих питань твердить Малецький, що він упав на землю і в тому часі чув один стріл. Однак не знає, від кого.

А коли в міжчасі, як він упав, богато людей, а між ними і Дуник, його перебігли, побачив він відтак Дуника на переді, як стріляв, держачи кріс рівно перед собою. На дальші питання д-ра Загайкевича подає Малецький, що між ним і Дуником було добрих кількадесять людей. На питання, як він серед цих обставин міг Дуника пізнати, Малецький не вміє дати відповіди, а опісля на допити у цій квестії прокуратора подає, що дорога, де він стояв, є вище положена, а Дуник був звернений трохи боком лиця. На питання прокуратора твердить Малецький, що Дуник і Мадея стріляли вже біжучи. На питання д-ра Загайкевича, чи це були власне ті перші два стріли, про які Малецький казав, що не знає, від кого вони походили, та як погодити цю суперечність з його попередніми зізнаннями, коли про це стріляння в бігу не згадував, Малецький не вміє вияснити...

Д-р Мадея: Чи ви бачили теж Мадею, як стріляв?

Підс.: Так.

Д-р Мадея: Чи ви знали його?

Підс.: Так.

Д-р Мадея: А якжеж ви могли його пізнати ззаду? Чи ви теж пізнаєте людей ззаду?

Підс.: Так.

Д-р Мадея: Можете пізнати ззаду?

Підс.: Так.

В тому місці оборонець д-р Мадея заявляє, що підсудний Малецький бачив останній раз підсудного Мадею тому 20 літ, отже був ще дуже малий і тому виключене є, щоби на його зізнаннях Трибунал міг опиратися.

Д-р Загайкевич: Чи як було те заворушення, стрілянина, ви були тоді застрашені?

Підс.: Був застрашений.

Д-р Загайкевич: Ви сказали мені, що як ви впали, то чули два стріли. Хто стріляв — невідомо вам. А тепер ви сказали, що бачили, як Дуник і Мадея стріляли, — що правда?

Підсудний не дає ясних, докладних відповідей. Обтяжує він зізнання інших підсудних, але усі його твердження є дуже нестійні.

(Десятьмінутова перерва).

Підс. Петро Мадея, літ 34, греко-кат., жонатий, батько 4-ох дітей з Бібрки, пов. Ліско, до вини не почувається.

День перед подіями прийшов до нього Микола Федорович і казав йому йти разом з іншими людьми до Лобізви, бо там пани мають викопувати панцизняний хрест, щоби опісля завести панщину. Того дня до Лобізви не пішов. Чергового дня, 30. 6., приїхав до нього раненько на коні Петро Куць і візвав його, щоби негайно йшов до Лобізви з людьми пильнувати панцизняного хреста, бо є велика загроза, що того дня пани цей хрест викопають. Цього візвання він послухав і ще того самого дня пішов до Лобізви, де коло костела застав велику купу людей. Була там поліція під проводом ком. Солтиса і він чув, як Солтис успокоював людей та говорив до них, що панщини не буде. Теж взивав людей, щоби розійшлися домів, бо є сінокоси. Чи говорив тоді щонебудь ксьондза Цебера — нині підсудний не пригадує собі. Сам нікому не грозив і стояв у товпі спокійно.

За якийсь час комісар з поліцією відійшов, а люди почали говорити, що у ксьондза є поховані гранати. Це було причиною, чому деякі з юрби пішли на плебанію, зробили там ревізію та знайшли там гранати й винесли їх з хати.

В тому часі надійшли від сторони Телесниці 3 постерункові, що хотіли сісти на фіру й відїхати зі скринкою гранатів. І тоді розброєно поліцію. Самого розброєння підсудний ближче не бачив, бо стояв оподалік. Бачив лише, як товпа повела ксьондза, а потім постерункових у напрямі хати війта.

Від брата дістав карабін, з якого не стріляв. З карабіном пішов до тітки, звідки вийшов за чверть години й карабін передав Паславському. Стрілів не чув, коли пішов під фільварок, і рішучо заперечує зізнання підс. Малецького, що останній при конфронтації стверджує, що бачив Мадея, як стріляв.

Підс. Мадея має 2-ох братів, Михайла, тепер у вязниці, й Дмитра, що теж того дня були в Лобізві й які до нього є такі подібні, що Малецький, якого він зовсім не знає, міг взяти котрогось з його братів за нього.

Підс. Дуник при конфронтації каже, що бачив підс. Мадею перед стріляниною і по стрілянині коло хати війта, що підс. Мадей заперечує.

В нього, в хаті, знайшли вправді одну гранату, але її приніс не він, але його брат Дмитро, про що він зовсім не знав.

(Далі буде).

REPORT OF RECENT EVENTS AT LISKO IN POLAND

The Ukrainian territory under Poland has just been the scene of another regrettable happening. During the last few days of June and first week in July, in the District of Lisko, Galicia, (in the Carpathian Mountain section) real battles were fought by Polish police and military authorities against the Ukrainian peasant population. Not only guns and rifles but hand grenades and four aeroplanes were used.

During the first few days of the trouble eight peasants were killed. It is impossible to ascertain the exact number of the wounded, as their families, fearing further persecution by the Polish government, hide them in secret places.

CAUSES OF THESE EVENTS.

The District of Lisko is situated in a remote corner of the Carpathian Mountains in the western Ukrainian territory. The villages are frequently from twenty to fifty kilometres from any rail-road lines or stations; few of the villages have even passable roads, and to many of them there are only trails.

The mountains are covered with dense forests — the property of the Government or of big landowners. The peasants own very little land, many of them none at all. They all earn precarious living by forest work. Before the war many of them went to Canada or the United States, but since the war this outlet has been closed to them. In the remote mountain villages, far removed from any administrative centres, the real master and absolute autocrat is the policeman, and the peasants are entirely sub-servient to his rule.

The policeman's assistant is the armed forest guard, invariably a Pole brought from the Western districts. He is even more of a terror to the peasant population, then the local policeman. The peasants here have no means of a livelihood and are compelled to collect dry wood in the forests for fuel and thereby come into daily contact with these two Polish authorities, the local police and the forest guard.

The land is owned by Polish magnates. In the District of Lisko it happens to belong to the family of Count Potocki. The history of the relationship between the Potockis and the peasants, since the days of serfdom, has many bitter memories.

The administrative authorities treat the peasants with very little consideration. During the last few years, with the decrease of timber trade, with its consequent loss of work for the local population, the condition of the peasants has become critical. Emigration to America having been made impossible, the peasant population in this section of the Carpathian Mountains, unable to get work, have been starving to death.

They are getting no help whatsoever. They have no food, no fuel. Not even money to buy petrol for their lamps so that entire villages are in complete darkness in the evening. Only a very few of the total have found employment on the estates and for their labour are paid from 50 to 60 groshen daily (equivalent, five to six American cents currency).

In spite of these unbearable conditions, the peasants have to pay taxes to the Government and in addition are compelled to work, without pay, for several weeks yearly for the civil authorities, constructing and repairing roads. At the moment, and in their present state of starvation, the peasant population is left without help from the Government although they are well aware that the city population is getting Government assistance as unemployment relief.

Count Potocki, the owner of most of the land in this district, after an understanding with the Starosta Verstein (District Governor) decided to ask the peasant population to work without pay several more days repairing roads. They decided to call these days "Holidays of Work," an unnecessary touch of irony to a workless, starving people. In order to get this "voluntary" work started by the peasants, Count Potocki and the District Road engineer Ziemba personally visited this district, trying to persuade the population to accept work without pay.

The peasants had been living in hope for weeks that the Government would start relief work of some kind and pay them at least minimum wages. Instead of which they received a visit from the landlord and the government officials asking them to work for nothing.

On June 23rd, in the village of **Perehy**, the road engineer again appeared ordering the peasants to go to work on the roads at once. The peasants understood this order to be a revival of serfdom of former days, when they were compelled by law to work the greater part of the year, without pay for the Polish landowners.

The belief was strengthened by the fact that the roads in question are used mainly by the Government, and by Count Potocki, to transport their timber. The peasants refused to go to work and ordered the road engineer out of the village. Thereupon, Mr. Ziemba, the engineer, drew his revolver, wounding several peasants. Shortly after this the police appeared in the district starting wholesale arrests and maltreating the peasants. Later the District Starosta came to the village and tried to convince the peasants that the work demanded was not a revival of serfdom. Things quieted down and everyone hoped that the incident was closed. However, neither Count Potocki nor the engineer stopped there, but tried to compel the peasants of other villages to work without pay.

In all the villages of Galicia memorial crosses were erected after the abolition of serfdom by the Austrian Emperor, and on May 15th of each year solemn mass is celebrated in all villages in memory of their deliverance from the yoke of the Polish landlords. The rumor spread that these memorial crosses were to be destroyed and serfdom introduced again. This so alarmed the peasants that they put voluntary guards to watch the crosses.

Instead of explaining the real facts to the peasants, the authorities sent more police to the villages and ordered the peasants to remove their guards. This strengthened the belief that serfdom was to be re-established by the authorities. Thousands of peasants gathered around their memorial crosses.

In the village of **Lobozva**, on June 30, the police promised faithfully that they would go away it the peasants would also all go to their homes. The peasants dispersed, but the police left three constables to guard the crosses. When the peasants saw that they had been tricked again and that the police were not keeping their word, they returned and disarmed the three policemen and remained on guard themselves. The police authorities hearing of this incident, despatched a posse of police to the scene and ordered the peasants away. This the peasants refused to obey and the police fired upon them. The first victims fell here. The authorities did not consider this important enough to appear on the spot and investigate. The same thing happened in the village of **Teleshnytsya**, where the police also fired upon the peasants. On July 3rd, the same thing heppened in the village of **Vytlyn**.

On July 4 the Starosta visited the villages, informing the peasants that the Government had no intention of reviving serfdom and compelling forced labor.

Two regiments of soldiers came to the district and wholesale arrests of the peasant population followed. The arrested men and women, were handcuffed together and taken to prison. Many of the women left small children in their homes, some of them infants in arms. In a few days the entire district had the appearence of a war zone

On July 1, in the village of **Pelechivtsi**, the house and farm buildings of a peasant named Ostrokip were destroyed by hand grenades and completely burned down.

Handcuffed and maltreated prisoners were divided into parties and escorted to Sanok. During the first two days three hundred persons were arrested. Nobody was allowed to speak to them. The Polish press, dictated to by the Authorities, spread the news that the unrest was started by Communists and did not mention one word about the deplorable conditions prevalent in this mountain district, of their starvation and unemployment. The Ukrainian press which tried to give a clear picture of what had happened, was promptly confiscated.

Having received news of these events, seven Ukrainian members of Parliament and one Senator left immediately for the Lisko district. They recognised the real cause of all this trouble and called the attention of the authorities to the facts, and to the harsh treatment the peasant population receives at the hands of the Polish authorities in the district.

When this news is not entirely suppressed, it is distorted by the Polish authorities. They have even used their influence with foreign Press to have the true story either nopelessly garbled or entirely ommitted from the papers.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ТОЛІДО, О. Бр. св. Николая, від. 167, повідомляє своїх членів, що звичайний мітінг відбудеться в неділю, 14 серпня, в годині 2-гій пополудни в Юніон гали. Обовязком є кождого члена бути на мітінгу, бо є важні справи фінансові до полагодження. Довгуючі члени, коли не прийдуть на мітінг, будуть суспендовані. — Д. Медецький, предс.; М. Карнова, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. У. Н. Союза відділ 292 подає до відома усім своїм членам, що місячні збори відбудуться в суботу, 13-го серпня, в гали при Кліперт ул., в годині 7-мій ввечір. На ці збори проситься всіх членів прибути. Буде звіт з пікніку і інші важні справи. — Н. Романів, предс., П. Кізел, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. ім. Івана Франка, від. 146, повідомляє всіх членів, що збори відбудуться в неділю, 14 серпня, в годині 1-ій пополудни, в Укр. Школі, 12340 Мекий ул. проситься всіх членів прийти на збори, бо маємо важні справи старокраєві. — П. Андрушків, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Бр. св. Петра і Павла, від. 102, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 14-го серпня, зараз по Сл. Божій, в гали церковній на Калидж і Вест 7-мій ул. Обовязком є кождого члена прибути, бо є дуже важні справи до полагодження. Довгуючі члени щоб старались платити свої місячні вкладки, бо більше не будеться тростувати як 3 місяці. Член, котрий не заплатить третий місяць, буде суспендований без окремого повідомлення. — Мафтей Притуляк, предс.; Микола Бусько, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Сокіл, відц 336, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 14 серпня, в годині 1-ій пополудни. Проситься всіх членів прибути на збори і вирівнати свої вкладки. — Тимко Калмук, рек. секр.

БАЛТІМОР, МД. Бр. св. Тройці, від. 320, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 14 серпня, в годині 1.30 пополудни, в гали Укр. Амер. оГр. Клюбу, 3003 О'Даниел ул. Проситься усіх членів явитись, бо є важні справи до полагодження. Особливо довгуючі члени, щоб були ласкаві прийти та вирівнати свої належитости. Проситься кождого члена принести свою точну адресу. — Гр. Іванович, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Зоря", від. 69, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що звичайний мітінг відбудеться в суботу, 13 серпня, в годині 7.30 ввечір, в У. Н. Домі, 217-19 Іст 6-та вул. Проситься членів прибути на мітінг і вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі довгуючі будуть суспендовані, бо Товариство не є в силі платити за членів довше як 2 місяці. — Е. Парницький, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Відділ 280 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 14 серпня, в годині 2-гій пополудни, в Укр. Гор. Клюбі. Проситься всіх членів прибути на ці збори в означений час. Довгуючі члени щоб старались вирівнати свої залеглости. — Р. Рубльовський, рек. секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 4, повідомляє своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в суботу, дня 13 серпня, точно в годині 7-мій ввечір, в гали під ч. 72 Моріс ул. Проситься членів явитись в означений час, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають вирівнати свої вкладки, бо впротивнім разі будуть суспендовані. — Микола Демкович, предс.; Василь Глива, кас.; Семен Кусень, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Українське Запомогове Товариство Дністер, від. 361, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 13 серпня, в годині 8-мій ввечір, в Укр. Нар. Домі, 217 Іст 6-та ул. Кождий член обовязково має бути на цих зборах, бо є важні справи до полагодження. Довгуючим пригадується, щоб вирівнали свої належитости. Приводіть нових членів та незабувайте за дітей, а вписуйте їх до У. Н. Союза. Кому еще потрібні тікети на пікнік, то може дістати їх у фінансового секретаря М. Боднара. — Е. Гузар, гол., Д. Костишин, секр.

ОЗОН ПАРК, Н. Й. Тов. Вільна Україна, від. 200, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що збори відбудуться як звичайно, та що мається рішати дуже важна справа для кождого члена. Присутність кождого члена обовязкова.

ЕЛИЗАБЕТПОРТ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 234, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в суботу, 13 серпня, в годині 7.30 ввечір, в гали У. Н. Дому, 214 Фултон ул. Проситься всіх членів прибути на означений час, бо є важні справи до полагодження. Не присутний член підлягає карі 1 доляра. — І. Кіценюк, предс.; К. Пілат, секр.; М. Генега, кас.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. ім. М. Грушевського, від. 219, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 13 серпня, в годині 8-мій ввечір, в гали під ч. 179 Корт ул. Обовязком є кождого члена прийти на ті збори та заплатити свою вкладку. Є важні справи до полагодження, тому всі члени повинні бути на зборах. — М. Боднар, предс.; П. Псуй, кас.; А. Мудровський, фін. секр.

САВТ ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. Тов. Просвіта, від. 312, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінг відбудеться в суботу, 13 серпня, в годині 7-мій ввечір, в гали на Делмор Еве. Обовязком є кождого члена явитись на означений час і точно поплатити вкладки, бо за незаплаченого члена грошей не відсилається. — еСмен аЦп, предс.; А. Загута, секр.

ВОРТГЕМПТОН, ПА. Тов. Укр. Січових Стрільців, від. 44, повідомляє своїх членів, що мітінг відбудеться в неділю, 14 серпня, в годині 2-гій пополудни, в церковній гали. Напоминається всіх членів, щоби прийшли на мітінг і заплатили свої належитости, особливо ті члени, котрі довгують більше, як статут приписує. — Уряд.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Повідомляється членів Тов. ім. Князя Данила, від. 356, що місячний мітінг відбудеться в суботу, 13-го серпня, в годині 7-мій ввечір, в домі Громади, під ч. 3322 Н. Лавренс ул. Проситься усіх членів прибути на цей мітінг в означений час, бо є багато важних справ до полагодження. Взивається довгуючих членів прийти на мітінг і вирівнати свої залеглости, бо інакше будуть суспендовані. — М. Долинний, предс.; Г. Лесик, кас.; Ол. Дьорка, секр.

КЛИФТОН, Н. ДЖ. Тов. кУр. Січ, від. 182, повідомляє що мітінг відбудеться в неділю, 14 серпня, в годині 2-гій пополудни, в гали парохіяльний, 45-47 оГлп Еве., Пасейк, Н. Дж. Є товариські справи до полагодження. Довгуючі члени нехай прийдуть і вирівнають свої залеглости, бо інакше будуть суспендовані. — М. Швець, предс.; Гр. Яськів, секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Тов. Укр. Січ, від. 170, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в пятницю, 12-го серпня, в годині 7.30 ввечір, в гали під ч. 72 Моріс ул. Обовязком є кождого члена прийти на ці збори, бо є важні справи до рішення. Пригадується тим членам, котрі бути суспендовані в минувшім місяци і були повідомлені відділовим урядом, коли в тім місяци вирівнають свої залеглости, то будуть наново приняті до У. Н. Союза. Взивається довгуючих членів, щоби вирівнали свої залеглости, бо інакше будуть ссуспендовані. Членам під увагу, котрих діти належуть до У. Н. Союза. Коли член за діти не заплатить місячної вкладки, то відділовий секретар не може за такі діти платити, бо діти своєї каси ані жадної резерви в готівці в відділі не мають. Тому такі діти будуть суспендовані. — Т. Наконечний, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Буковина", від. 14, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 13 серпня, в годині 8-мій ввечір, в Роб. Домі, 66-68 Іст 4-та вул. Проситься кождого члена бути на цих зборах, бо справа дуже важна і тому кождий член має бути. Також хто має кандидатів на членів Тов. Буковина і У. Н. Союза, проситься привести з собою, бо тепер будемо принимати без вступного. Тому обовязком є кождого члена подбати про нових членів і подвоїти наші ряди. — М. Т. Паламарук, фін. секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Укр. Тов. Дністер, від. 310, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 13 серпня, в годині 7.30 ввечір, в гали словенській, 724 Лінонард ул. Кождий член повинен явитись на цих зборах, а довгуючі члени повинні прийти і вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі, будуть суспендовані. — М. Федас, предс.; І. Довгун, кас.; Д. Багрій, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. предс.; І. Сидорович, фін. секр. 217., повідомляє своїх членів, що місячний мітінг відбудеться у вівторок, 16 серпня, в годині 7.30 ввечір, в гали де звичайно. Обовязком є кождого члена прийти на мітінг, бо є важні справи до вирішення. Довгуючі члени мають прийти на мітінг і вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — А. [illegible], секр.

РАНКІН, ПА. Бр. св. Григорія, від. 24, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що мітінг відбудеться 14 серпня, в годині 2-гій пополудни, під ч. 323 — 2-га ул. Проситься членів прибути численно, бо будемо мати до обговорення справу реформи в У. Н. Союзі. Довгуючих напоминається вирівнати свої залеглости, бо інакше будуть суспендовані. — М. Ленінський, пр.; Антін Круль, кас.; Микола Щур, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Укр. Тов. Січ, від. 282, повідомляє своїх членів і членкиць, щоби явились на місячних зборах 14 серпня і вирівнали свої вкладки. В противнім разі будуть суспендовані. — М. Малімон, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Цим повідомляється членів Бр. св. Василія, від. 339, що мітінг відбудеться в суботу, 13 серпня, в годині 6-тій ввечір, в домі Укр. Громади на Норті під ч. 3322 Н. Лавренс ул. Тому, що є важні справи до полагодження, проситься кождого члена конечно прийти. — І. Сорока, предс.; І. Сорока, кас.; Ол. Будай, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 156, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в пятницю, 12 серпня, точно в годині 7 ввечір, в Русскім Н. Домі. Проситься всіх членів прийти на мітінг, бо є важні справи до полагодження. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залеглости. — Н. Муляр, предс.; П. Блотний, кас.; В. Новак, секр.

ВЕСТ ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Подається до відома членам 62 відділу, що місячні збори відбудуться в суботу, 13 серпня, в годині 7.30 ввечір, в гали Мекнікол, 62 ул. і Грейс Еве. Проситься всіх членів місцевих і позамісцевих прибути на згадані збори, бо є дуже важні справи до полагодження. Напоминається довгуючих членів, щоби сплачували свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Також родичі не забувайте за свої діти платити точніше, а котрі ще не є вписані до Мол. Департаменту, то присимо вписати на цих зборах. — М. Черкас, предс.; П. Трафка, кас.; П. Кокодинський, секр., 6219 Rudland St.

ФОВЕЙ, Н. ДЖ. Тов. Згода, від. 294, повідомляє усіх своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в суботу, 13 серпня, в годині 8-мій ввечір, в гали де звичайно. Проситься членів принести тікети, котрі лишились з пікніку. Довгуючих членів проситься вирівнати свої вкладки, щоб не наражуватись на суспендовання. — Микола Моссора, секр.

МАНВІЛ, Н. ДЖ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, повідомляє своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 14 серпня, в гали Набожинського. Кождий член має бути на мітінгу. Довгуючий член більше як 2 місяці, коли не прийде на мітінг, буде суспендований. — Василь Возьний, предс.; Дмитро Федина, кас.; Микола Лісний, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Мир, від. 324, повідомляє, що збори відбудуться в суботу, 13 серпня, в годині 7.30 ввечір, в домі Укр. Громади на 23-тій і Браун ул. Довгуючі члени будуть суспендовані після статута. Не робіть шкоди собі і Товариству. — Д. Люба, предс.; Н. Бурак, кас.; Мих. Туркот, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Подається до відома членам Тов. Єдність, від. 163, що місячні збори відбудуться в неділю, 14 серпня, в годині 1-шій пополудни, під ч. 847 Н. Френклин ул. Проситься всіх членів місцевих і позамісцевих прийти на збори, бо є дуже важні справи до полагодження. — М. Паранич, секр.

БОФАЛО, Н. Й. Подається до відома членам Тов. ім. Івана Франка, від. 299, що місячні збори відбудуться в неділю, 14-го серпня, в годині 4-тій пополудни. Обовязком є усіх членів бути на цім мітінгу, бо є важна справа до обговорення. Довгуючі мають вирівнати свої залеглости, бо далі не будеться їх тримати. — П. Сторожук.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 375, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, в годині 12.30 в полудне, 14 серпня. Проки, бо в противнім разі будемо поступати ситься прибути і вирівнати золеглі вкладпісля статута. — Іван Чопик, предс.; С. Й. Крутій, секр.; Г. Козак, кас.

КЛІВЛЕНД, О. Бр. св. Василія Великого, від. 364, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 14 серпня, в гали церковній, зараз по Сл. Божій. Обовязком є кождого члена явитись на збори, бо є дуже важні спарви до полагодження. Буде справоздання контролі. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залеглости. Проситься Теодора Лопушака, котрий знаходиться в нюйорськім стейті, о подання своєї адреси, бо в противнім разі буде суспендований. На піврічних зборах вибрано касієром Петра Толочкевича і секретарем Іван Сподар. — Іван Кухта, предс.; Дм. Рибачок, кас.; Ів. Сподар, секр., 9520 Sophia Ave., Cleveland, O.

„Поет".

— Уявіть собі, Петро Скороділь пише чудові поезії! Він мені вписався в альбом... І такі приемні... Я їх порівнювала, то вони слово в словечко як у Павла Тичини.

Жінка (накидається на чоловіка): Ти поцілував готелеву послугачку!

Чоловік: Не хвилюйся, серце! Це лише тому, щоби її не дати кілька центів на чай за обслугу! Знаєш, які тепер тяжкі часи.

Лише тому.

Вона: Ви думаете, що лише люди з протилежними прикметами можуть бути щасливі в подружі?

Він: Так. І тому я лише шукаю богатої жінки.

—o—

Обосторонця згода.

— Ну що, жиєш у згоді з чоловіком? — питається мати дочки.

— В повній згоді, мамо... Ми навіть за обосторонньою згодою хочемо розвестися.

ТАРЗАН І ЗОЛОТИЙ ЛЕВ.

(22)

Всі жерці зібралися на стінах міста, вдивляючись у далечінь, де в долині вимальовувалися постаті людей. Вони були ще далеко й годі було сказати, що то за люди. Деякі з жерців сумнівалися в тому, що Тарзан може прийти. Вони були певні, що він уже давно вмер. Це могли йти якісь нові непрошені гості, а тому треба приготуватися для оборони від них. Говорили ці жерці мовою того народу, що вже давно загинув під хвилями океану разом з Атлянтидою.

Один з молодих жерців, що мав найкращий зір, скоро почав пізнавати окремі постаті людей. Він побачив, що всі люди чорні, а попереду їх ішов мосяжної краски великан зі шкірою леопарда через плече та з довгою списою в руках. Не було сумніву, що це він. „Це, Каді, йде великий Тармангані Тарзан зі своїм військом. Я його пізнав уже добре". Всю розмову чула малпа Ману, яка примостилася була на сусідньому дереві, також вдивляючись у далечину.

Верховний жрець, Каді, почав приказувати: „Глядіть, щоб він не вдерся до міста. Зберіть двіста бойців і не пускайте його сюди. Всі напасники мусять загинути ще перед мурами Опару!" На це дехто з жерців зауважив, що жрекиня Ла прирекла Тарзанові недоторкальність за те, що він її вратував від божевільного Тантора. „Ла довідається про смерть його, коли вже буде пізно", промовив жрець. „Він умре не на жертвеннику, а від моєї власної руки!"

Ману, мала малпа, все чула докладно. Вона чула змову проти Тарзана, якого вона любила, як усі малпи Африки. Малпи вважали його не лише своїм приятелем, але й білою малпою, що охороняла їх від ріжних нападів ворогів. Мешканців Опару Ману не любила за те, що вони вбивали малпи та їли їх мясо. Тому, не вагаючись, вона рішила побігти до Тарзана та попередити його про небезпеку, яка чекає його в місті. Вона вже уявляла себе на руці Тарзана.